

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 31 agost de 1913.—Núm. 8.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Més plàtica

Fora gran descortesía, oh, bon Carles de Viana, deixar incontestat el teu article aparegut a *La Veu de Tarragona* avui fa quinze dies. Apart els elogis que'ns dirigeixes,—més d'agrair quan més immerescuts,—resplandeix en aquell escrit una convicció ferma i un sentimentalisme de bona llei, ben dignes d'alabança. Potser serà per un excés de sentimentalisme que tú i nosaltres, sols aparentment, no arribarem, ara per ara, a un acord. En quant a la convicció, a lo que podríem anomenar qüestió de fons, en apariencia i en realitat, l'acord hi és, la comformatat es absoluta.

Fixa't, amic, que al fer nosaltres professió de fè republicana, tú'ns trobes més catalanistes que abans, més complets en acció nacional i ciutadana—són les teves mateixes paraules.—Proba palesa que no'ns mou un petit i despreciable partidisme, que ni d'aprop ni de lluny podem subjectar-nos a la disciplina d'aquests partits espanyols a que tú fas referència, el republicanisme dels quals—salvant molt comptades i honroses excepcions—no'ls ha privat d'accentuar la seva tasca unitarista i antidemocràtica. Com diria'l Doctor Martí i Julià, no som republicans per procediment, sinó per idealitat.

Per això precisament al cridar-te al nostre camp, te preguntàvem: «No't diu el cor i l'enteniment que es un bell maridatge el de la llibertat dels homes i dels pobles—l'idea del nacionalisme i la democràcia, concretada aquesta en la seva forma més pura, la República?» I encara afegíem: «Que com serà aquesta República? Com ha d'ésser, de l'única manera que pot ésser: sancionadora de la llibertat dels nuclis nacionals, dels individus que formen aquests nuclis i de la consciència d'aquests individus». Si tú, doncs, no t'has dit mai dinàstic, i lluny de tèmber al republicanisme, l'estimes espiritualment, compendràs que al fer de republicans prescindim del sentit partidista d'aquesta denominació i de lo que'ns pugui donar el dia de demà una República determinada. En poques paraules: com a homes, som republicans, igual, exactament igual, que com a catalans, som nacionalistes.

I no és d'ara que som així, tú ho saps prou bé. Ho som d'ençà que nasquerem a la vida del catalanisme, abans, molt abans que vingués la destrí en les hosts del regionalisme barceloní—fixa't bé que diem *regionalisme*—amb motiu de la primera visita de D. Alfons XIII a Catalunya. Perquè, era ja allavors que nosaltres no'ns volíem dir *regionalistes*, sinó *catalanistes*; era allavors, al 1900 o 1901, que nosaltres contestàvem optant per la República en l'informació promoguda pel Doctor en Jeroni Estrany, president digníssim de l'associació democràtica «Lo Somatent»; era allavors que la nostra actuació, per son sentit amplemment lliberal, merexia les alabances d'un home tan avençat en idees com l'Eudald Canivell.

El per què de la nostra conducta d'ara? Tampoc se t'amaga a tú, bon amic, i si un moment de dubte haguessis tingut, t'hauria parlat ben clar la nostra adhesió ferma, incondicional, a l'Unió Catalanista. Però si tú mateix ens dones la raó amb lo que't sugereix el bell llibre d'en Rovira i Virgili, *Historia dels moviments nacionalistes!*—Si'ls grans esclats nacionalistes a Europa no's diuen pas partidaris d'un règim que'ls endogala; si'ls seus homes van laborant durs i intransigents, incommovibles i patriotes, nacionalistes ans que polítics de professió ¿què hem de fer nosaltres davant dels qui a la nostra terra volen ésser nacionalistes fent acatament al Rei actual, a la Monarquia actual i al Règim actual?

¿Què hem de fer els que de petits estimem espiritualment el republicanisme-espiritualitat que'ns ha allunyat sempre de tot partidisme—devant dels qui volen entregar—que no ho conseguiran-la bandera barrada als professionals de la política, a n'aquests professionals efectius i a n'aquests candidats a professionals que un dia s'han dit conservadors o liberals com avui se diuen regionalistes?

Hem de baixar a l'arena del combat a lluitar amb ardiment pels nostres ideals. Si volem infiltrar en la consciència del poble'ls sentiments patriòtics, no podem permanceixe tancats en la torre d'ivori de les nostres conviccions. I al poble hem de parlar-li'l seu llenguatge amb sinceritat i honradesa, demostrant-li amb fets, més que amb paraules, que res hi hà que signifiqui llibertat, reivindicació i millorament individual i col·lectiu, no ja incompatible, ni sisquera diferent del nacionalisme. Al contrari, amb els exemples de l'història i amb els acontèiments d'actualitat hem de fer veure, perque així es en realitat, que res hi hà de tan atentatori a l'ideal nacionalista com el conservadurisme polític i social, com la participació directa o indirecta en el governament de l'Estat opresor, de les urpes del qual volem lliurar la nacionalitat esclavitzada.

I'ls qui, com tú, senten i capeixen el nacionalisme, els qui—tornem-ho a dir per a explicar-ho un altre dia—no son un cas fulminant dels que ara's donen, tot just quan s'ha apagat la febre patriòtica i sembla debilitar-se'l sentiment i la convicció, aquests no han d'esperar que Catalunya'ls demani, quan tot'hora'ls necessita, ni caminar en sí mateixos, quan els bons companys i guiadors manquen. Han de venir al camp de les idealitats i de les espiritualitats nacionalistes i republicanes on el fanc de l'immoralitat no embruta i les pedres de l'egoisme i de l'ambició rebotran sempre sense deixar rastre en la coraça dels lluitadors.

Aquest es el teu camp, Carles de Viana; camp de vera llibertat, d'ample tolerancia, on arrelen els més purs amors a l'Humanitat i a Catalunya.

* * *

Trascendental commemoració

Fà prop de cincents anys, que les íntegres llibertats del poble català desaparegueren amb la caiguda de la ciutat de Balaguer, sota les hosts comandades per en Ferràn d'Antequera, de malestruga memoria. Amb elles també desaparegué el darrer Compte de la casa d'Urgell, en Jaume el Desdixat, que acabà sos darrers dies en el castell de Xàtiva, presoner de l'enemic en la presa de dita ciutat.

Ara, doncs, que s'acosta el cinquè centenari de tant dissortada gesta per a la nostra Patria, els bons catalans de Balaguer, volen commemorar-la dignament, volen donar un exemple de Vida Nova, de fortitut nacionalista; volen perpetuar el record de tant inesborrable data, amb l'erecció d'un monument, o bé una placa que representi per als vinents, un record del desgraciat passat i una ferma esperança per a l'avenir.

El dia 31 del vinent mes d'Octubre, farà cincents anys, i per això, cal que'ls catalans tots, procurem assistir-hi plens d'entusiasme, rublerts de fè esperançadora en la vida ascencional del nostre poble, que encara que atuit per totes les malvestats polítiques, en el fons d'ell, hi niua la sava precursora d'un esplendorós demà curull d'afirmacions nacionals, nades de l'esperit lliure de la raça catalana.

Es per això que, encara que modestament, vos recomanem bons fills de la romana Tarraco, que no

hi manquéu en aquest acte, procurant fer tota la propaganda possible per a que sigui transcendental i digne de tots els bons fills d'aquesta terra nostra.

En aquest acte de remembració de la pèrdua de les nostres llibertats nacionals, no hi pot surar ni la més lleu ombra de partidisme polític, car tots som iguals. Com a catalans i com a nacionalistes, tenim el sagrat deure de cooperar-hi i assistir-hi, car debem tenir ben present que encara que en forma pensem de diferenta manera, en el fons un sol ideal ens guia an a tots: el de la consecució de la llibertat integral de Catalunya, que'ns fou arreballada precisament en la data que anem a remembrar.

Catalans! Fermesa i entusiasme, per a que sigui un acte trascendental per a la nostra Patria esclava i un exemple de fortitut nacionalista davant del món.

* * *

Les formes de govern

Assistim al procés de les formes de govern dels pobles i veurem com són aquestes més o menys lliberals i avençades, segons l'estat de cultura del país que s'hagi de regir, i, començant per la forma del govern despòtic i absolut, van escalonant-se en sentit progressiu, sempre al compàs de les necessitats i competència dels individus que formen l'Estat.

Com més atrassada i primitiva es la manera de governar-se d'un poble, menys llibertats, menys deures i menys participació en la cosa pública tenen els habitants, i per xò, menys instrucció han de menester per a conviure en relativa felicitat, encara que sempre més oprimits per la brusquetat de sa l'legislació, puig que ja se sab que les necessitats de veure's amparats per lleis que permetin gaudir de totes les relatives llibertats, augmenten paralelment al grau de cultura de l'individu.

Donem una ullada arreu del món i veurem que nació regida per una monarquia absoluta (prescindim de formes més atrassades) no és certament de les més cultes; però seguim el procés de instrucció de sos moradors, i trobarem un dia que ja la forma absoluta no respón a ses necessitats i forçosament vindrà un cambi de règimen en sentit progressiu de forma i de procediment: s'implantarà la Monarquia constitucional o la República.

Cert és que dins la monarquia constitucional hi caben quasi totes les conquestes democràtiques; mes no totes en absolut, i hi poden laborar i laboren en sa l'legislació i administració intel·ligències dels camps més avençats, del republicanisme i'l socialisme. Però fixem-nos que les atribucions i l'enlairaement d'un ciutadà determinant, tenen límit, del qual la societat regida per la monarquia no'l deixa passar encara que per sos mèrits sia acreedor a tal distinció. La nació no pot ésser regida per una figura gran en l'legislació, mundial en dret, una eminència en iniciatives, i en cambi ho és per un home que, essent un ciutadà com els altres, no reuneix en molts cassos més que una mitjana cultura general, sense especialització de cap mena i que sols compta en son *haber* l'ésser fill d'un privilegiat de testa coronada. Decididament, aquesta forma de govern no es del tot democràtica, i la tendència de l'humanitat es marcadament en vers la consecució de totes les democracies.

La República corrigeix aquestes i moltes altres faltes, i tenint totes, absolutament totes, les aventatjes de la forma monàrquica, no té cap dels seus vicis. Mentres existeix'l dret de propietat; mentres hi hagi al món quelcom que representi interès-valor; mentres per aconduir l'humanitat sien menester armaments i administració de justícia, serà la forma

republicana, en ses diferents modalitats, el règim més progressiu i més complet i democràtic.

Ara bé; a majors drets, a major autoritat, major intel·ligència, major criteri propi, major força conscient per a obrar, per a contribuir a exercir el veritable i conscient dret de ciutadania.

El republicà, verament dit, ha d'ésser home culte i instruit; ha de tenir un grau de cultura general més enlairada que qualsevol monàrquic; i mentres la massa popular no sia instruída i educada, no podrà ésser completament republicana. Tots els partits se diuen aimants de la cultura, però cap per dret propi ho deu ésser tant com el republicà, puig que'ls altres ne poden prescindir i'ls republicans no.

Creem escoles, donem conferències, escrivim articles d'il·lustració popular, eduquem a la joventut en el terreny de les arts, de les ciències, de les religions, dels negocis, i per son propi pès, sense propaganda partidista de cap classe, aquella joventut devindrà republicana, no de conveniència, sinó republicana per convenciment.

Fem el poble independent, deslligat del rutinariisme, servilisme i fanatisme que porten com a complement un estat d'ignorància.

Fem una torre de cultura per on mirar l'aurada resplendent d'un jorn de perfecció.

I fem homes conscients, joves conscients, i col·lectivitats conscients.

* * *

Nota política

Tal com estàvem el dia que's tancaren les Corts, estem avui. En García Prieto, espasa enlaire, com el viscaí del Quixot, i en Romanones com el Quixot del viscaí.

¿Qui vencerà a qui? Difícil es predir-ho, i al fi i al cap ben poc ens importa. El triomf del comte, no es pas l'aprobació del projecte de Mancomunitats, ni tampoc la derogació de la llei de jurisdiccions, encara que molts de sos partidaris i alguns regionalistes ens ho volen fer creure; i'l triomf del marquès d'Alhucemes tampoc seria un cataclisme per Catalunya, encara que portés un reviscolament momentani del jaio Montero Rios, nostre enemic de sempre.

Un o altre que's quedi aguantant les arriendes de nostre desventurat país, forçosament haurà de donar algunes satisfaccions a Catalunya o caurà lluitant amb ella. Ja es el destí de tots els governs centralistes de l'avenir, dels pocs governs centralistes que vindran.

No està pas en alça el paper Melquíades, ni hi ha probabilitats, per ara i per molta estona, dels governs de concentració tant preconitzats com desitjats per en Cambó. Com deiem al principi, estem com estàvem. Tot es maror política, conjetures inversemblables, desorientació.

I un punt blanc, entre tanta negror, no's veu pas per enlloc; no cal que'ns cansem la vista. Bé podrà ésser que la primera claror fos la del llamp.

Ara és qüestió de preparar bé'l terreny perquè resulti un èxit la visita del president de la República Francesa a Madrid. Al quefe del govern, això és lo que li convé, i passat això, amb tot i son amor al seu actual enlairat càrrec, no es pas probable que s'hi aguantí per molt temps. Els seus errors, la seva probada insuficiència, pesaran massa per ell. I lo pitjor es... lo que vindrà al seu darrera. Ja tenim dret a ésser-ho pessimistes tractant-se de la gent d'allà dalt. Els coneixem tant a tots...

La qüestió del Marroc, segueix també tant embolicada com un any, com dos, com quatre enrera. Amb el nomenament del general Marina per Resident, s'ha tornat sobre molts passos donats de dos anys ençà; prova això de la manca de direcció hagués que tant han remarcat els periòdics sensats tant de Madrid com de províncies.

¿Vol significar això que en avant anirem bé? I cà: hem quedat que ja hi teníem dret a ésser pessimistes.

Obtindrem altres senyalades victòries, més pares quedarán sense fills i més fills sense pares, més mares plorarán, i tindrem mes fetes glorioses per escriure en l'Historia d'Espanya, d'aquesta Espanya gran, que està mancada de braços que fassin produir sos terrenys abandonats i que, amb tot i això,

envia sa joventut a una guerra sens profit i veu impassible com l'emigració se li emporta les millors de ses energies.

Nostre gran Maragall, si revivia, tornaria a dir amb el cor ple de dolor: ¡Adeu, Espanya!

* * *

Comformitat

Nostre estimat confrare *Tarragona Federal* ha comentat, molt falaguerament per a nosaltres, un escrit que amb el títol «Acció republicana» aparegué en aquestes columnes. El setmanari federal se dol també de la manca d'influència dels elements progressius de Tarragona, malgrat sien els més nombrosos en quantitat i qualitat. Per això creu s'impone una rectificació en tots els ordes de la vida local, un remei enèrgic, immediat, que acabi amb aqueix estat de coses insostenible i penós.

Celebrem haver donat motiu a les expressives i patriòtiques manifestacions del confrare. Aquest es el primer pas per arribar a una actuació conjunta, seria i ordenada, de la que per igual ne sortirien beneficiats els ideals que a tots ens lliguen i'ls interessos de la ciutat que de cap manera podem mirar amb indiferència. I com s'ha de regoneix que l'afebliment de l'acció republicana ha coincidit amb la creixença i enfortiment del caciquisme, aquella actuació esdevindria dignificadora fins per als que de bona fè lluiten en altres camps.

No som nosaltres els més indicats per a pendre iniciatives i formular conclusions concretes. Tot just arribats al terreny de la lluita amb bandera desplegada, podria semblar pretensió i orgull que estem ben lluny de sentir. Però convençuts per una llarga experiència, tan plena de desenganys com de sacrificis, que l'home polític ha de presentar-se i mostrar se en totes ocasions amb l'integritat de les seves conviccions, clar es que proclamarem sempre l'apartament absolut de tot allò que, porti'l nom que vulgui, atenti a la nostra idealitat.

Una vegada més coincidim, doncs, amb els bons companys de *Tarragona Federal*. Al cap i a la fi la comunitat d'idees i de sentiments ha de traduir-se en l'apreciació dels fets i de la conducta a seguir.

* * *

Trucs

Sembla que per allà la tardor tindrem el V Congrés africanista o del partit anti-moro espanyol. Molt bé; i ja des d'ara felicito al seu pare i padri, el Sr. Corbella, o *Cor-bel-la*, com li diuen els àrabs.

Llegeixo, també, que per aquell temps se posarà la primera pedra a l'altre pedestal d'en Julio Antonio. Molts exclamen:

—I cà!

I gós, dic jo.

Sempre seràn ximplés. Que costa pas tant posar una primera pedra? I nomenar les comissions, què ho és gaire de difícil? I organitzar un àpat, què?

El monument als martres, dieu?

Poc a poc. Aquí no's parla de monuments, aquí sols se parla de primera pedra. Ademés, en Saavedra es en Saavedra, que no té res que veure amb els martres de l'Independència, com no tenen res que veure els francesos d'en Suchet amb l'expansió comercial espanyola al Rif.

Així i tot, qu'en teniu que dir de l'actual estat del monument als martres? Que ja sabèu si un cop rematat farà el goig que ara fa?

Perque jo, francament, per passeig, el trobo millor així que encasquetat amb el grup escultòric aquell que sembla el devallament de la creu.

Ah! ja he vist el nostre *requeté*.

Vaig veure'l desfilar per la Rambla, de quatre de fons, armat de tranques, lluint boina vermella com a distintiu, i amb el cornet d'ordres a punt de tocar allò del *paso y ataque*. Semblava que'ns hi trobesim. Una monada de batalló carlí-infantil.

Pobres carlins-nois! Ells ja ho veuen millor que nosaltres que es temps perdut, però quan s'és jove sempre agrada fer el *farolero* una estona per contar-ho a la vellesa.

¡Que se'n fan de tonteries, *requetés* i no *requetés*, per poguer contar-les a la vellesa!

Avui, apa! cap a beneir banderins de guerra i tirar trets al blanc; demà, apa! cap als aplecs a fer de perdona-vides...

¡Quant més valdria que fessin com jo que, sense necessitat d'exterioritzar-ho, visc millor amb Deu que ells, perque mai he pensat en armar-me per a causar dany a ningú!

Lo que no trobo bé, allò que se'n diu gens bé, es lo que fa el *Diario de Tarragona*. Que publiqui rescalfat l'article devantal, passi; que de quant en quant ens serveixi aquell solt en el que dona compte del pas del seu quefe, també, que passi; però que amb la capa de l'amistat ens dongui aquells articlets d'en *Tropezones* no, que no passi; perque un dia estàs distret i ho llegeixes i ja quedes desganat per tot el dia.

Ja ha plogut!

Però'ls pagesos encara ploren.

Jo, que no soc pagès, també'm queixo.

Un altre dia ja us explicaré perquè'm queixo jo.

* * *

D'Esperantisme tarragoní

Obra santa, corprenedora i digna de lloans baix tots conceptes, es la que porten a cap l'estol de bons amics que integren el grup esperantista, *Tarragona Esperanto*. Llur activitat i constància admira i entusiasma. Els esperantistes tarragonins s'han distingit sempre per la fermesa i amor amb que treballen i han treballat sempre per a la divulgació de l'hermosa llengua internacional Esperanto. Bona prova d'això son la serie d'actes i festes esperantistes que organitzades pel grup local s'han celebrat en nostra volguda ciutat, qui sempre ha acullit amorosament totes les manifestacions d'Esperantisme donant-li tota classe de facilitats i incondicional ajuda.

Tots recordem amb delectansa la conferència del Sr. Rosals a l'Institut amb la que inaugura ses tasques el grup T. E. aixís com també'ls cursos d'Esperanto que allí's donaren.

No faré tampoc referència a l'excursió marítima esperantista que organitzà'l grup «Kvinpinta Stelo» de Barcelona junt amb el d'aquí, en la que prengueren part més de trescents *geesperantistoj* i quasi tots els grups esperantistes barcelonins; aixís com també a la rebuda entusiasta que's tributà per l'Ajuntament i entitats locals al Dr. Zamenhof al passar per aquesta ciutat després del V Congrés internacional, l'any 1909.

Ni tampoc diré res de l'èxit del III Congrés de la «Federació Catalana d'Esperantistes» celebrat aquí'l 23 i'l 24 de juny de 1911, puig tots els qui hi prengueren part tindrem sempre present en nostra memoria el recort d'aquells dies hermosos en els que Tarragona rebé als congressistes amb els braços oberts i nosaltres sentírem bategar nostre cor d'una joia incomparable al considerar que Tarragona era coneguda i estimada per tots els esperantistes del món, i aquest goig el debem a l'intensísim moviment esperantista que la joventut tarragonina porta a cap amb tant d'entusiasme.

Però si vos vull parlar de la campanya de propaganda empresa pels bons companys de T. E., compost per un nucli de joves plens d'energies i bona voluntat, els qui comptant amb la valiosa ajuda de totes les persones que senten la més profunda admiració per l'obra gran de l'immortal Dr. Zamenhof i amb la desinteressada cooperació dels principals *pioniroj* esperantistes de Barcelona, han organitzat una serie de conferències de propaganda de l'Esperanto i de l'Esperantisme, per aixís donar a conèixer el valor de la idea interna, que nosaltres desitjem veure-la extesa per tot el món i qual activa campanya de propaganda que s'està fent a Tarragona, estem decidits a ajudar.

La primera de dites conferències la donà el distingit Didàctic i Professor d'idiomes i d'Esperanto de l'Escola de Comers de Barcelona D. Delfí Dalmau, el diumenge dia 17 del corrent, en el Centre Industrial, desenrotllant el tema «L'actitut ciutadana enfront de l'Esperanto».

Començà manifestant que l'Esperanto està d'acort amb l'evolució lingüística, glosant filosòficament l'eternitat de tot lo substancial i també superficial i'l ritme admirable d'aqueixa evolució igual a totes les evolucions, demostrant que l'Esperanto representa la prerealització del resultat de l'evolució lingüística, deduint d'aquest raonament que l'Esperanto es l'única solució possible i definitiva del grandios

problema d'un idioma internacional, que no sols ha de beneficiar a tota l'humanitat materialment, sinó, i en especial, moralment.

Feu veure amb multitud d'exemples la facilitat que ofereix l'Esperanto a tots els pobles per a son us i adquisició, analitzant quants arguments adueixen els professors d'idiomes contra l'Esperanto, demostrant llur falta de lògica i condolent-se obeeixin sols a mala fe dels explotadors de l'actual diversitat de llengües, que divideix, flagela, empobreix, debilita i perjudica en tots sentits a l'humanitat.

El conferenciant fou molt aplaudit i felicitat, dolguent-se tots els presents de que el Sr. Dalmau s'allunyi per tant temps de nosaltres, puig dintre poc temps marxarà a la República Argentina a continuar sos afers de propaganda didàctica-filològica. Sigüé també obsequiat per la Junta directiva del grup esperantista amb un banquet íntim de despedida a l'Hotel del Centro.

En Delfí Dalmau es molt conegut dels Tarragonins, per haver ja donat una altra conferència, que fou un sorollós èxit, a l'Institut, glosant «L'Esperanto com a sentiment».

Desitjem se repeteixin sovint actes d'aquesta índole per a així demostrar a tot el món que Tarragona es terra en que hi germina la llevor de totes les idees grans i nobles.

ANTAÜEN.

* * *

Els estudis d'Agricultura a Barcelona

El mes d'octubre vinent obrirà per segona vegada ses portes l'Escola Superior d'Agricultura, creada per la Diputació provincial de Barcelona, que amb tanta serietat ha vingut funcionant durant l'any passat.

Els graus principals d'estudis que's cursen son dos, un elemental i un altre superior. El primer, denominat *Tècnic agrícola*, pot obtenir-se en un any, si es porta la deguda preparació, o en dos, si aquesta preparació s'ha d'adquirir a l'Escola mateix. L'altre es el grau d'*Enginyer agrícola* i comprèn quatre anys de estudis, si l'alumne està ja preparat, o cinc, si ha de rebre la preparació. El darrer any se dedica a l'estudi d'especialitats, de les quals s'han fixat ja les de Cultiu de les vinyes i elaboració dels vins, Cultiu dels olivers i elaboració dels olis, Fruiterars i hortes i Remaderia. Ademés, aquells qui vulguin permaneixen un any més a l'institució fent estudis i investigacions personals, poden lograr el títol complementari de *Professors en Agricultura*. Les persones que aixís ho desitgin poden cursar assignatures aislades, tals com la Botànica, la Topografia, la Química inorgànica i anàlisis, etc.

Les matrícules se calculen per assignatures i son relativament mòdiques, puig venen a costar (inclosos drets d'examen i ús dels laboratoris) per als estudiants d'Enginyer unes 200 pessetes escasses per any, cada grup.

L'objecte primordial de l'Escola Superior d'Agricultura, es formar els elements directores de l'Agricultura del nostre país. A aquest fi té organitzada l'ensenyança de manera que contribueixi a desenrotllar l'iniciativa individual i l'esforç personal dels educandes. Aixís totes aquelles assignatures de caràcter objectiu tenen nombroses pràctiques de laboratori i exercicis graduats.

Els varis laboratoris estàn ben equipats i les aules i demés dependències docents reuneixen tots els requeriments de la moderna pedagogia; com que l'edifici s'ha construït de poc i exprofés per a l'objecte a que se'l destina. El professorat es recrutat en cada cas d'entre lo més notable que tenim a casa nostra en la especialitat, formant-lo deu professors fixes, quatre ajudants, un professor fixe auxiliar i altres persones tècniques de reconeguda autoritat en les matèries que tenen al seu càrrec explicar.

Els cursos comencen el 15 d'octubre, però la matrícula i l'examen (els que deguin passar-lo) deu fer-se durant la quincena anterior. Els alumnes no poden matricular-se de Curs preparatori fins a haver complert 15 anys, ni de primer curs de l'Escola que no hagin fet 16 anys. Els programes d'ingrés els facilita graciosament l'Escola.

Per a major informació poden els interessats dirigir-se per carta a les oficines de l'institució (Urgell, 187) o personar-se en elles qualsevol dia feiner, de 9 a 12 del matí o de 5 a 6 de la tarda.

Els anteriors informes son extrets del «Follet d'informació núm. 2» que la Escola distribueix gratuïtament als qui el solliciten.

* * *

Vida obrera

Després de moltes i molt laborioses gestions, el passat dimecres quedà definitivament resolta la reclamació que tenia formulada la Societat de Carreters i Peons, firmanç-se en presència del Sr. Governador unes bases per tres anys, que regulen els treballs i'l preu dels jornals al moll, a les estacions i als magatzems.

Les ventatges obtingudes pels obrers, són força importants, sobre tot en lo que's refereix al preu dels jornals que han quedat augmentats en la generalitat de les operacions de càrrega i descàrrega, essent el preu mínim del jornal al moll, el de sis pessetes. També s'ha augmentat el setmanal en els magatzems de ví fins a 24 pessetes.

Celebrem que aquest assumpte hagi tingut satisfactoria solució, puig malgrat lo poc que públicament se n'ha parlat, començava a preocupar al nostre comerç i podia ocasionar seriosos conflictes, molt més devant la temporada d'intensíssim tràfec que s'apropa.

Tant per part de l'element patronal com de l'obrer hem sentit alabar el tacte del Sr. Governador per a lograr la transacció en alguns punts força difícils.

El *Socialista* de Madrid i *La Justicia Social* de Reus, publiquen una alocució dirigida als obrers que treballen a la Pedrera de la Contracta de les Obres del Port, a fi de que s'associïn.

Pel mateix objecte, aquets matí's celebrarà una reunió al Centre Obrer.

Els obrers agrícoles d'Alcover han declarat el *boycott* a la finca que D. Lleó Alasà posseeix en aquell terme municipal.

Per a avui hi hà convocat un miting a l'esmentada població, com a protesta de l'empresonament dels individus que formen la Junta directiva de la Societat d'Obrers Agrícoles.

* * *

Notes de l'Orfeo

Sobre l'excursió artística a l'Espluga-Poblet-Montblanch

Les noves que vé rebent la Junta de l'Orfeo, de l'Espluga i Montblanch, reflexen l'entusiasme que hi regna en abdues poblacions per a rebre i hostatjar a la nostra floreixement entitat cantaire.

A Montblanch principalment, uns bons patricis, tots élls cars amics nostres, se desvetllen per a donar hostatje a la gran collada de cantors i organitzant uns Concerts públics que tindran lloc el diumenge a la nit del dia 7 de setembre, en el Cine «El Jardí» d'aprop de l'estació, i un segon Concert popular en el mateix lloc la tarde del dia de la Mare de Deu a tenor dels Programes que publiquem a continuació:

Programa del Concert de nit del 7 de Setembre.

Primera part.—Himne a la Senyera, Gols.—Sota l'olm, Morera.—La Viudeta, Gols.—Fum, fum, fum, Gols.—El Rossinyol, Mas i Serracant.—La Mare de Deu, Nicolau.—Aleluia, Händel.

Segona part.—Diumenge, (per les senyoretas), Dalcloze.—Oh, quin bon eco!, Lassus.—El Mariner, Sentís.—L'hereu Riera, Gumellas.—En l'enterró d'un nin, Perez.—Credo de la Missa del Papa Marcel·lo, Palestrina.

Els solos, per la Srta. Magdalena Fortuny.

El del dia 8 de Setembre, a les 5 de la tarda, es compona d'una sola part per la premura del temps, doncs l'Orfeo ha de retornar en el tren que passa per Montblanch a les 16'52 i arriba a Tarragona a les 18'35.

Vegis ara'l programa:

Himne a la Senyera, Gols.—L'hereu Riera, Gumellas.—El Mariner, Sentís.—Barcarola, Gols.—La Viudeta, Gols.—En l'enterró d'un nin, Perez.—Oh, quin bon eco!, Lassus.—Marxa del Tanhäuser, Wagner.

L'acompanyament de piano correrà a càrrec de la distingida i gentil Srta. Na Maria González de Palol i l'harmonium pel jove Sr. Lleó Ferraté, ambdòs prou competents i aplaudits del nostre públic.

Val a dir que la Junta i'l Mestre Gols han volgut fer un vá-i-tot en honor dels montblanquins, car els

dos programes son suculets a tot ésser-ho, i es el càs que'ls cantaires s'ho han prè amb tal entusiasme i braó, que enamora oir-los.

Si's té en compte que la tarda del diumenge cantaran la gran *Salve* d'en Victoria a la ermita de la Serra, i a l'endemà, festa anyal de la Verge de la Serra, la grandiosa missa del Papa Marcel·lo d'en Palestrina a l'Ofici que tindrà lloc a l'església parroquial de la vila, convindrà tothom que l'excursió que está preparant la nostre benemèrita associació musical és sens dubte la més forta i mes brava, excepció feta de la realitzada la primavera de l'any passat a Madrid on tants llorers i tan de renòm hi conquistà.

A darrera hora ens diuen de l'Orfeo, que s'estàn fent actives gestions per a dormir la nit del dissabte a les masies. En aquest càs, l'Orfeo sortiria en el correu de dos quarts de vuit de la nit, per a arribar a l'Espluga a cosa de les 10, i després de cantar l'*Himne a Senyera* i alguna altre composició devant de casa la vila, se posaria en marxa la nombrosa i jove comitiva. Inútil dir que d'arribar-se a combinar la marxa per la nit del dissabte, dia 6 de setembre, l'excursió hi guanyaria en tots els seus mes bells atractius, car se podria visitar ben detingudament el diumenge al matí l'històric monastir de Poblet.

X.

Noves

A Vilafranca del Penadès hi ha la bona i lògica costum de redactar en llengua catalana'ls cartells de la festa major. Però enguany s'ha comès un atentat contra l'idioma de Cervantes, redactant els programes en un llenguatge que de lluny i amb les orelles tapades sembla castellà.

No n'ha tingut prou el magnífic Alcalde. Enterat de que un particular havia fet redactar i fixar uns programes en català li ha imposat una penyora de 25 pessetes.

Alguns protesten del fet; però nosaltres creiem que no tenen raó. Un alcalde així a cada població important de Catalunya, i als quatre mesos el nacionalisme triomfant. ¿No'ls sembla?

El dimars d'aquesta setmana treballant en una claraboia que s'està montant en el Banc de Valls d'aquesta ciutat, và tenir la mala sort de caure de lo més alt de la mateixa el jove cerraller En Josep Porqueras, fill de l'industrial tarragoní del mateix nom, amb tal mala fortuna, que morí al cap d'unes hores.

La nova d'aital desgracia vá commoure a tota la població, la que và voler testimoniar als infortunats pares i demés familia del malaguanyat jove a l'hora de l'enterró, celebrat el dimecres al mig dia, el que revestí tots els caràcters d'una manifestació de dol poques vegades vista.

Totes les classes i estaments de Tarragona sense distincions, van acompanyar fins a l'ex-porta de Sant Francesc el cadavre del infortunat jove, i no pocs amics i companys de treball s'arribaren al cementeri per a donar-li el darrer adeu. El Banc de Valls li dedicà una preciosa corona de flors naturals.

Fém avinent a l'affligit pare i particular amic nostre D. Josep Porqueras, el testimoni de nostre pèsam més sentit per tan irremediable pèdua, desitjant-li, en unió de la demés familia, la necessaria resignació que'ls allegeri en lo possible d'un tan formidable dolor.

Es un escàndol lo que està succeint amb l'alumbrat públic. Especialment després de les dotze de la nit, molts carrers se queden completament a les fosques o poc menys.

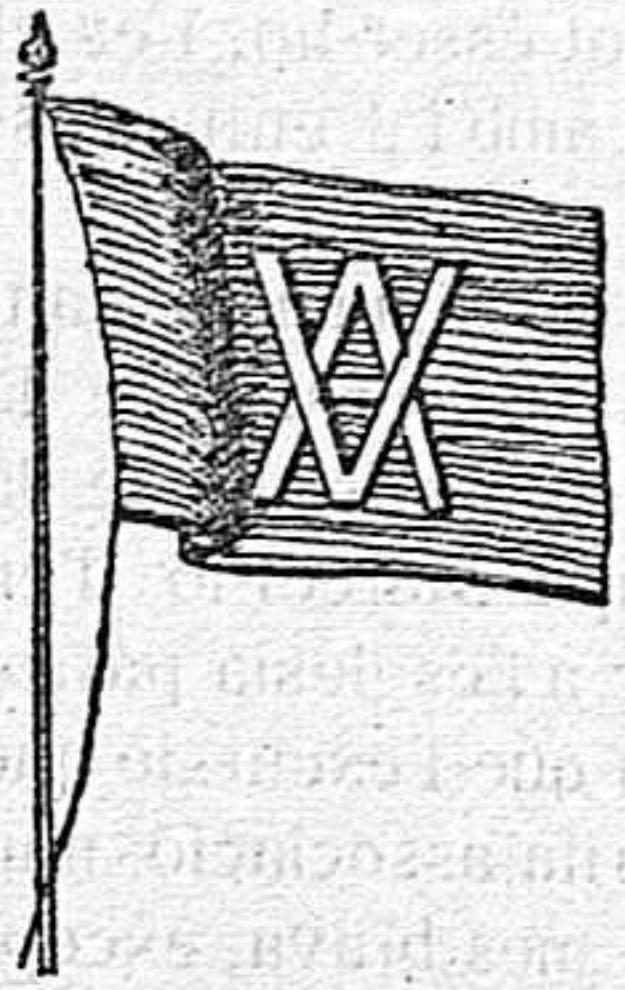
No s'hi podria posar remei, obrant amb energia?.. Però es lo que'ns observava un amic: l'energia no es a la fàbrica ni a l'Ajuntament.

Suscrita pel Centre Industrial i la Lliga de Droguers, s'ha repartit aquests dies una fulla demostrant als consumidors que'ls *regalos* amb que'ls obsequien algun establiment, els obtenen a costa d'un augment desproporcionat en el preu dels articles.

Ens sap força greu no poder publicar l'esmentada fulla, la lectura de la qual ens permetem recomanar al públic.

Hem tingut notícia que ha arribat felicitment a l'Havana, terme de son viatge, nostre estimat amic i company en Joan Arana.

Ho celebrem i li desitjem tota mena de prosperitats.

IBARRA Y C.^a S. en C.-SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de **Tarragona** per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avels, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galicia i Nord d'Espanya amb escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarda i Sant Esteve Pravia amb trasbort al vapor **Luarda núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.
Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Septiembre 4	"Cabo Peñas"
" 11	"Cabo Corona"
" 18	"Cabo San Antonio"
" 25	"Cabo Quejo"
Octubre 2	"Cabo Oropesa"

PER A CETTE I MARSELLA

Septiembre 5	"Cabo San Antonio"
" 12	"Cabo Quejo"
" 19	"Cabo Oropesa"
" 26	"Cabo Hiquer"
Octubre 4	"Cabo Roca"

Per a més informes, a son consignatari EN **MARIAN PERES**, carrer Real, 32.-Telefon 45

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf

Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de París

Companyia de segurs contra incendis.

L'Assicuratrice Italiana, de Milan

Companyia de segurs contra accidents.

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports.

Passeig de Colon, 11 i 12, Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comisarfa
general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i análisis micro-químico d'orina
i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

*Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de
les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres,
franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes,
copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a
magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

EMULSIÓ NADAL

Unica amb 80 per
100 oli de fetge de
bacallá, tot assimi-
lable.

Reconstituent per a nents, vells i convalescents.—Re-
comenat en l'embrás, lactancia, clorosis, escrófules, ra-
quitisme, tísis, tos crónica i catarros bronquials, etc.

Aixarop Hipofosfít Nadal Amb neurostina y for-
miat de sosa (fosfor or-
gánic).

Contra l'anemia cerebral, enfermetats medulars, astenia
muscular, per a activar la digestió i deturar la caducitat
orgánica.

Medalla d'or en l'Exposició Hispano-Francesa de Saragossa

MOSTELLE

(RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les
malalties i convalescència.

Se ven per tot arrèu